

Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi International Journal of Teaching Turkish as a Foreign Language

Geliş/Received: 09.07.2023 Kabul/Accepted: 11.12.2023

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dil Becerilerine Yönelik Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Zeynep TAŞDEMİR^a Müzahir KILIÇ^b Selvi DEMİR^c

^a Milli Eğitim Bakanlığı, TÜRKİYE, zynp.akdnz11@gmail.com

 ID : 0000-0002-8578-0346

^b Dr. Öğr. Üyesi., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı, TÜRKİYE, mkilic@agri.edu.tr

 ID : 0000-0003-3167-2099

^c Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, TÜRKİYE, slv.demir@gmail.com

 ID : 0000-0002-7043-7414

Abstract. Bu çalışmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine dönük hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Doküman analizi yöntemine göre yürütülen çalışmanın örneklemini, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi web sitesinde erişime açık bulunan 50 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Her bir tezin incelenmesi sonucu elde edilen veriler, Maxqda 12 programı aracılığıyla analiz edilerek yüzdeler ve frekans değerleriyle birlikte tablolar halinde görselleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda bahsi geçen konuda ilk çalışmanın 2004 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. Takip eden yedi yıl boyunca bu konu ile ilgili herhangi bir çalışmanın yapılmadığı belirlenmiştir. 2011 yılı itibarıyla yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri konusu ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerde benzer çalışmaların yapıldığı ve özellikle 2015 yılı itibarıyla ilgili tezlerde artış olduğu tespit edilmiştir. Yüksek lisans türünde yapılan tez sayısının doktora tez sayısının iki katından fazla olduğu tespit edilmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileriyle ilgili neredeyse bütün lisansüstü tezlerin devlet üniversitelerinde yapıldığı, bu üniversiteler arasında en fazla paya Gazi Üniversitesi'nin sahip olduğu buna ek olarak mevcut tezlerin en fazla İstanbul ve Ankara'da bulunan üniversitelerde hazırlandığı belirlenmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan çalışmaların konu alanının genellikle eğitim ve öğretimden seçildiği, örneklemin ise en çok TÖMER'lerdeki öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir. Ek olarak yayınlanan tezlerin çoğunun nitel araştırma yöntemleriyle hazırlandığı belirlenmiştir.

Keywords: Yabancılara Türkçe öğretimi, dil becerileri, lisansüstü, tez.

Examination of Postgraduate Thesis on Language Skills in Teaching Turkish to Foreigners

Öz. The aim of this study is to examine the postgraduate theses on language skills in the field of teaching Turkish to foreigners. The sample of the study carried out according to the document analysis method consists of 50 postgraduate theses available on the website of the Thesis Center of the Council of Higher Education. The

data obtained as a result of the examination of each thesis were analyzed through the Maxqda 12 program and visualized in tables with percentage and frequency values. As a result of the research, it was determined that the first study on the aforementioned subject was done in 2004. It has been determined that no study has been conducted on this subject for the following seven years. As of 2011, it has been determined that similar studies have been carried out in postgraduate theses on the subject of language skills in teaching Turkish to foreigners, and there has been an increase in the relevant theses, especially as of 2015. It has been determined that the number of theses in the master's type is more than twice the number of doctoral theses. It has been determined that almost all postgraduate theses on language skills in teaching Turkish to foreigners are made in state universities, and Gazi University has the highest share among these universities, in addition, the current theses are mostly prepared in universities in Istanbul and Ankara. It has been determined that the subject area of the studies on language skills in teaching Turkish to foreigners is generally selected from education and training, and the sample mostly consists of students from TÖMER. In addition, it was determined that most of the published theses were prepared with qualitative research methods.

Anahtar Kelimeler: Teaching Turkish to foreigners, language skills, postgraduate, thesis.

1. GİRİŞ

Dil öğretiminin yüzyıllar boyunca öğretiminde farklı şekillerde varyantları olmuştur. Dil nasıl daha iyi öğretilir üzerine kafa yorulmuş ve konuyla ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Yapılan araştırmalar ile ortaya konulan şeyler, ilk etapta bize şunu göstermiştir: Dil öğretiminde öğrenci ve öğreticinin ilgi ve yetenekleri belirleyici derecede önemli bir yere sahiptir. Eğitimin daha işlevsel bir konumda olması için öğretmen, aile ve öğrenciye çeşitli sorumluluklar düşmektedir. Kuşkusuz ki günümüzde dil öğretimini tek bir yöntemle öğretmeye çalışmak ya da bu sorumluluğu sadece öğretmene, programa yüklemek dili öğretmek ve bu yolla dili geliştirmek çok yetersiz kalacaktır. Önemli olan husus şu olacaktır ki dil öğretmede farklı yöntemleri bilmek bunun öğretici-öğrenci bağlamında rollerini iyi belirlemek, kültürle entegre olmuş bir dil programını benimsemek, öğrenci-aile-okul katılımının sağlandığı bir eğitim öğretim sürecinin oluşturulması gerekmektedir. Tüm bileşenlerin aktif katılımı, bilinçliliği ve sorumluluğuyla genelde dil öğretimi özelde ise yabancılara Türkçe öğretiminde kuşkusuz daha başarılı olacaktır.

Dil ediniminin felsefi açıdan da ele alınması gerekmektedir. Dil nedir ve ne işe yarar soruları bu bağlamda son derece önem arz etmektedir. Dilbilimcilerce şu iki hâkim görüş ağırlık kazanmıştır: Bir kısım dilbilimciler dilin zihinsel bir argüman sonucu oluştuğunu, bir kısım dilbilimciler ise dilin davranışçılık düzleminde olduğunu ele almaktadır (Alkayış, 2017). Özellikle dilsel davranışçılık görüşünde dilin davranış ve pekiştirme yoluyla çevreden kazanılan bir davranış örüntüsü olduğu görüşü ön plana çıkmıştır. Böylelikle ilk çağlardan süregelen dilin bir idea şeklinde yani zihinsel ve gözlenemeyen bir unsur olduğu kanısı değişmiş ve dil daha somut bir zemine oturtulmuştur. Bunun dil becerisini öğretmede şu şekilde bir avantajı olur: Dili öğrenen kimse dili çevre yoluyla ve belli bir metotla öğrenebilir. Dilin doğuştan gelen bir beceri olduğunu ve zihinsel bir süreçten geçtiğini savunanlardan biri olan Noam Chomsky'e göre dil becerileri doğuştan gelmekte ve insan, genetik bir dil yapısına sahip konumda bulunmaktadır (Müldür, 2016). Chomsky, dilsel davranışların Skinner'in savunduğu şekilde sistematik ve düzenli bir şekilde kazandırılmadığını belirtir (Altınörs, 2012). Buna dair de şu görüşü savunur: Yabancı bir ülkeye göçen bir insanın o ülkenin dilini hemen öğrenmesini kanıt olarak görür. Ayrıca Skinner'in hayvanları üzerinden sağladığı deneyleri dille ilişkilendirmesini sağlıklı bulmadığını, insanın ve hayvanın farklı biyolojik yapıya sahip olduğunu dile getirmektedir. Chomsky bu yönüyle dilin öğreniminde genetik yapının önemine vurgu yapar. Kısaca dil öğreniminde biyolojik yapıyı ve doğuştanlığı öne çıkarır (Uçak, 2015). Bunun dil öğretiminde şu yönüyle olumlu bir

yönü vardır ki dil edinimi doğuştan geldiği için dili öğrenecek kişi bunu çok daha kolay şekilde gerçekleştirecektir.

Dil edinimi ve öğretimi sürecinde dilin temel becerileri olarak kabul edilen anlama (dinleme, okuma) ve anlatma (konuşma, yazma) becerileri önemli bir yere sahiptir. Gerek ana dili gerek yabancı dil gerekse çok dilli ortamlarda gerçekleştirilen dil eğitiminin nihai amaçlarından biri dilin temel becerilerinin geliştirilmesine dayanır. Bu bağlamda sürekli bir devinim içinde olan dil edinimi ve eğitimi sürecinde dil becerilerinin, sürekli olarak üzerinde durulması gereken bir özelliği bulunmaktadır.

Temel dil becerileri içinde ilk edinilen dil becerisi olan dinleme, konuşan kişinin vermek istediği mesajı, pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir (Demirel, 1999). Dinleme kuşkusuz hem iletişim kurma açısından hem de dil becerilerini edinme sürecinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Daha sonrasında edinilen konuşma becerisi; gözlem, dinleme ve okuma yoluyla edinilen duygu, düşünce ve bilgilerin dilsel işaretler kullanılarak arka arkaya dizilmesi, işlenmesi ve sıralanması (Baş, 2002) şeklinde tanımlanabilir. Konuşma adeta insanın kendini ifade edebilme özgürlüğüdür. Dinleme becerisine nazaran kişinin daha aktif olması aynı zamanda üretici durumunda olması konuşmaya has diğer özelliklerdir. Genellikle okul yıllarıyla beraber kazanılan okuma; basılı ya da yazılı sözcükleri duyu organları yoluyla algılama, bunları anlamlandırıp kavrama ve yorumlamadır (Temizkan, 2009). Okuma becerisi ise beceri türleri arasında kişinin kendini en çok geliştirebildiği, yorum yapabilme yeteneği kazandığı ve hayal gücünü ortaya çıkarabildiği türdür. Bu yüzden ki okuma yaparken kişinin pasif konumda olduğu, bir şey üretmediği gibi görüşler aslında gerçeklikten uzaktır. Son olarak yazma; yaşananların, görülenlerin, duyulanların ve incelenen olayların yazıyla ifade edilmesidir (Arıcı, 2008). Yazma becerisi yine genellikle okul yıllarıyla birlikte kazanılan, kişinin olabildiğine üretken olduğu beceridir. Konuşma becerisiyle sözlü olarak ifade edilemeyen her şey yazı ile ifade edilebilir. Dil becerilerinin tamamı bir bütünü oluştururken tek tek her biri o bütünün parçalarıdır. Dolayısıyla hiçbirini diğerinden daha önemli ya da önemsiz ve aynı zamanda bağımsız düşünülemez. Her biri ayrı uğraşı ve zaman isteyen bu beceriler, tanımlardan da anlaşıldığı gibi birbirleriyle sıkı bir ilişki içindedir. Dili etkili ve doğru kullanabilmek için tüm dil becerilerine hâkim olmak esastır. Ana dilini edinirken, yabancı veya ikinci dil öğrenirken bu dil becerilerinin geliştirilmesi gereklidir. Bu bağlamda Yabancılar Türkçe öğretiminde de dil becerileri üzerinde önemle durulması gereken bir alandır.

1.1 Amaç

Alanyazın incelendiğinde ülkemizde yabancılar Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin çeşitli açılardan incelenmesine dönük sınırlı sayıda çalışmanın (Bağcı Ayrancı, 2019; Büyükkız, 2014; Ercan Güven, 2014; Özer & Turhan Tuna, 2020; Türkben, 2018) olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte yabancılar Türkçe öğretimi alanında özellikle dil becerilerine dönük hazırlanmış lisansüstü tezlere yönelik kapsamlı bir analiz çalışmasının yapılmadığı görülmektedir. Oysaki özellikle son yıllarda artan ivmeyle günümüz eğitim araştırmaları içinde yer alan yabancılar Türkçe öğretimi kapsamındaki dil becerilerine yönelik yapılan çalışmaların dil becerilerine göre dağılımı, tez türü, yıl, üniversite, üniversite türü, il, örneklem, konu alanı ve kullanılan yöntem gibi çeşitli değişkenlere göre dağılımının tespitinin önemli olduğu düşünülmektedir. Böylelikle ihtiyaç duyulan konularda ilgili araştırmacılara yol gösterilebilir. Buradan hareketle bu çalışmada, ülkemizde 2004-2022 yılları arasında yabancılar Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine dönük hazırlanan yüksek lisans ve doktora düzeyindeki lisansüstü tezlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın söz konusu eksikliği gidererek alana katkı sağlaması düşünülmektedir.

1.2 Problem

Çalışmanın ana problem cümlesi “2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine dönük hazırlanan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre dağılımı nasıldır?” şeklinde belirlenmiş olup alt problemleri ise şu şekilde oluşturulmuştur:

- 1) 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin dil becerilerine göre dağılımı nasıldır?
- 2) 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin tez türlerine göre dağılımı nasıldır?
- 3) 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- 4) 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere dağılımı nasıldır?
- 5) 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin üniversite türlerine göre dağılımı nasıldır?
- 6) 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin illere göre dağılımı nasıldır?
- 7) 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin örneklemlere göre dağılımı nasıldır?
- 8) 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin konu alanlarına göre dağılımı nasıldır?
- 9) 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM

Betimsel bir çalışma niteliğinde olan bu çalışmada doküman incelemesi yapılarak Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerileri ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezler incelenmiştir. Nitekim dokümanlar, nitel araştırmalarda araştırmacıya, ihtiyacı olan veriyi, gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan sağlayan bilgi kaynaklarıdır. Bu anlamda doküman incelemesi, araştırmacıya zaman ve para tasarrufu sağlayan işlevsel bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2.1 Evren-Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’ne 2004-2022 yılları arasında kayıtlı ve erişime açık olan yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerileri ile ilgili hazırlanmış 35’i yüksek lisans ve 15’i doktora tezi olmak üzere toplam 50 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Örneklemi oluşturan detaylı bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Örnekleme İlişkin Bilgiler Örnekleme İlişkin Tanıtıcı Bilgiler

Tez No	Yazar	Yıl	Tezin Türü	Üniversite
717781	Müjgan BEKDAŞ	2022	Doktora	Erciyes Üniversitesi
678326	Büşra SEYHAN	2021	Yüksek Lisans	Yıldız Teknik Üniversitesi
664479	Hasan AKSOY	2021	Doktora	Erciyes Üniversitesi
689848	Elif ERSOY	2021	Yüksek Lisans	Sıtkı Koçman Üniversitesi
690551	Sibel KURSHUMLIU	2021	Yüksek Lisans	Uludağ Üniversitesi
668848	Mustafa ARMUT	2021	Doktora	Gazi Üniversitesi
678228	Doğuş Murat KARDAŞ	2021	Doktora	Gazi Üniversitesi
659364	Önder ÇANGAL	2020	Doktora	Hacettepe Üniversitesi
636467	Yimingjiang SAILIBIYA	2020	Yüksek Lisans	Yıldız Teknik Üniversitesi
684977	Murat YILDIZ	2020	Yüksek Lisans	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
654571	Merve DİNCER	2020	Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi
653484	Seher İPEK	2020	Yüksek Lisans	Uludağ Üniversitesi
638733	Ömer Faruk KADAN	2020	Doktora	Mustafa Kemal Üniversitesi
553898	Rümeysa GÜMÜŞ MATTIUSI	2019	Yüksek Lisans	Yıldız Teknik Üniversitesi
646612	Şeyma Nur DÜNDAR	2019	Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi
609108	Erkan AYDIN	2019	Doktora	İnönü Üniversitesi
576600	Esme ŞİMŞEK	2019	Yüksek Lisans	Gaziantep Üniversitesi
606583	Mülkiye Ezgi İSKENDER	2019	Yüksek Lisans	Atatürk Üniversitesi
591767	Ramazan YAŞAR	2019	Yüksek Lisans	Çukurova Üniversitesi
591665	Abdurrahim TÜRKER	2019	Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi
570212	Yakup ALAN	2019	Doktora	Mustafa Kemal Üniversitesi
648044	Hümeysra YILDIZ ÇAĞDAŞ	2019	Yüksek Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi
599303	Kevser Esmâ ÖZYALÇIN	2019	Yüksek Lisans	18 Mart Üniversitesi
534761	Tuba KAPLAN	2018	Doktora	Sakarya Üniversitesi
601746	Ramazan CÖMERT	2018	Yüksek Lisans	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
530680	Zeynep EKİNCİ	2018	Yüksek Lisans	İzzet Baysal Üniversitesi
511107	Ali ÖZARSLAN	2018	Doktora	İnönü Üniversitesi
481943	Burcu ÇELİK	2017	Yüksek Lisans	18 Mart Üniversitesi
481310	Büşra DURSUN	2017	Yüksek Lisans	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
507042	Onur TAŞDEMİR	2017	Yüksek Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi
462320	Bilal Ferhat Karadağ	2017	Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi
454466	Fatma KÜÇÜK	2017	Yüksek Lisans	Boğaziçi Üniversitesi
461496	Sumyah MUFLEH	2017	Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi
482010	İza GORDELADZE	2017	Yüksek Lisans	Başkent Üniversitesi
436700	Ramazan ŞİMŞEK	2016	Yüksek Lisans	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
446362	Kübra ŞENGÜL	2016	Doktora	Atatürk Üniversitesi
457659	Burcu DEMİRCAN	2016	Yüksek Lisans	İstanbul Üniversitesi
618371	Yasemin KÖKSAL	2016	Yüksek Lisans	Hacettepe Üniversitesi
423552	Ömür DİNCEL	2016	Yüksek Lisans	Giresun Üniversitesi
407178	Erdem HAMARATLI	2015	Yüksek Lisans	Bülent Ecevit Üniversitesi
426411	Hatice ALTUNKAYA	2015	Doktora	İnönü Üniversitesi
417612	Emine ÇİFTÇİ	2015	Yüksek Lisans	Çukurova Üniversitesi

418255	Ali UZUN	2015	Yüksek Lisans	Atatürk Üniversitesi
433808	Siddik BAKIR	2015	Doktora	Atatürk Üniversitesi
363445	Fatih Mehmet TULUMCU	2014	Yüksek Lisans	Sakarya Üniversitesi
382060	Emre YAZICI	2014	Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi
293187	Seher Esra KILIÇ	2012	Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi
345895	Mehmet TOK	2012	Doktora	18 Mart Üniversitesi
290676	Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ	2011	Doktora	Gazi Üniversitesi
148608	Vesile YILMAZ	2004	Yüksek Lisans	Yıldız Teknik Üniversitesi

Kaynak: YÖK Ulusal Tez Merkezi, Mayıs-2022

2.2 Veri Toplama Yöntemi ve Analizi

Bu araştırmada yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili oluşturulan lisansüstü tez çalışmaları veri kaynağı olarak belirlenmiştir. Söz konusu dokümanlar araştırmada ek veri kaynağı olarak değil başlı başına bir araştırmanın tüm veri setini oluşturmaktadır. Bu veri kaynaklarına Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden ulaşılmıştır. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi arama butonuna “yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri”, “anlama becerileri”, “anlatma becerileri” ve “dinleme becerisi”, “konuşma becerisi”, “okuma becerisi” ve “yazma becerisi” şeklinde anahtar kelimeler yazılarak ulusal tez merkezi taranmıştır. Böylelikle yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili hazırlanan 35 yüksek lisans (%70) ve 15 doktora (%30) olmak üzere toplam 50 lisansüstü teze ulaşılmıştır.

Verilerin analizinde Maxqda 12 programından yararlanılmıştır. Öncelikle örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezler Maxqda programına aktarılmıştır. Ardından araştırmanın problem durumuna göre kodlar oluşturulmuştur. Oluşturulan kodlar Maxqda programındaki “Görsel araçlar”, “Kod-Matris tarayıcısı”, “Document groups” sekmesinde analiz edilmiştir. Analizler neticesinde ulaşılan sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur.

3. BULGULAR

Bu bölümde, yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili oluşturulan lisansüstü tezlerin; dil becerileri, tez türü, yıl, üniversite, üniversite türü, il, örneklem, konu alanı ve araştırma yöntemi bakımından dağılımları yer almaktadır.

3.1 Yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin dil becerileri bağlamında dağılımı

Mevcut araştırma dil becerilerine ilişkin bir çalışma olduğu için ilk araştırma sorusu, hangi dil becerisinde kaç lisansüstü tezin olduğunu ortaya koymaya yönelik oluşturulmuştur. Bu bağlamda 50 lisansüstü tezin incelendiği çalışma; dil becerileri bakımından sınıflandırıldığında 2 tezin dinleme becerisini, 3 tezin konuşma becerisini, 1 tezin hem dinleme hem de konuşma becerisini, 5 tezin okuma becerisini, 25 tezin yazma becerisini, 2 tezin hem yazma hem de okuma becerilerini, 5 tezin anlama becerilerini, 1 tezin anlatma becerilerini, 2 tezin hem anlama hem de anlatma becerilerini ve 4 tezin ise genel olarak dört dil becerisini de konu edindiği tespit edilmiştir.

3.2 Yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin tez türü bağlamında dağılımı

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili üretilen lisansüstü tezlerin tez türlerine göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Lisansüstü Tezlerin Tez Türüne Göre Dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
2014 yılı ve öncesi	4	11.4	2	13.3	6	12
2015 yılı ve sonrası	31	88.6	13	86.7	44	88
Toplam	35	100	15	100	50	100

Tablo 2 incelendiğinde 2014 yılı ve öncesinde 6 tezin (%12), 2015 yılı ve sonrasında ise 44 tezin (%88) hazırlandığı görülmektedir. Bu verilere göre tezlerin önemli çoğunluğunun 2015 yılı ve sonrasında yapıldığı söylenebilir. Tezlerin türüne göre bakıldığında ise gerek yüksek lisans (%88,6) gerekse doktora (%86,7) tezlerinin ağırlıklı olarak 2015 yılı ve sonrasında yapıldığı aynı zamanda yüksek lisans tezlerinin oransal olarak doktora tezlerine göre daha fazla üretildiği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle 2014 yılı ve öncesinde doktora tezlerinin (f=2) yüksek lisans tezlerinin (f=4) yarısı kadar üretildiği söylenebilir.

3.3 Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili üretilen lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili üretilen lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Yıllara Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Yıllara	f	%	Yıllara	f	%
2004	1	2	2014	2	4
2005	0	0	2015	5	10
2006	0	0	2016	5	10
2007	0	0	2017	7	14
2008	0	0	2018	4	8
2009	0	0	2019	10	20
2010	0	0	2020	6	12
2011	1	2	2021	6	12
2012	2	4	2022	1	2
2013	0	0	Toplam	50	100

Tablo 3’teki veriler ışığında yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan ilk lisansüstü

tez çalışmasının 2004 yılına ait olduğu tespit edilmiştir. 2004 yılından sonra 2011 yılına kadar bu alanda herhangi bir çalışmanın yapılmadığı belirlenmiştir. Daha önceden de ifade edildiği gibi son yıllarda yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ilgili yapılan lisansüstü tezlerde bir artış olduğu ve bu artışın yüksek lisans tez türünde daha fazla olduğu söylenebilir. Lisansüstü tezlerin en çok yapıldığı yıl 10 teze 2019 yılı iken en az yapıldığı yıllar ise birer teze 2004, 2011 ve 2022 yılları olmuştur. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili ilk tezin yapıldığı 2004 yılından sonra 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 ve 2013 yıllarında bu alanla ilgili herhangi bir lisansüstü tez çalışmasının yapılmadığı görülmektedir. 2014 yılından itibaren ise en az bir tez olmak üzere aralıksız olarak yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezler üretilmektedir.

3.4 Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	f	%	Üniversite	f	%
Gazi*	7	14	Çukurova*	2	4
Erciyes*	5	10	Gaziantep*	1	2
Yıldız Teknik*	4	8	Gaziosmanpaşa*	1	2
Atatürk*	4	8	Bülent Ecevit*	1	2
İnönü*	3	6	İstanbul*	1	2
18 Mart*	3	6	Muğla Sıtkı Koçman*	1	2
Hacı Bektaş Veli*	3	6	Boğaziçi*	1	2
Hacettepe*	2	4	Başkent**	1	2
Sakarya*	2	4	İzzet Baysal*	1	2
Dokuz Eylül*	2	4	Giresun*	1	2
Uludağ*	2	4			
Mustafa Kemal*	2	4	Toplam	50	100

*Devlet üniversitesi

**Vakıf üniversitesi

Tablo 4 incelendiğinde yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin Gazi, Erciyes, Yıldız Teknik, Atatürk, İnönü, 18 Mart, Hacı Bektaş Veli, Hacettepe, Sakarya, Dokuz Eylül, Uludağ, Mustafa Kemal, Çukurova, Gaziantep, Gaziosmanpaşa, Bülent Ecevit, İstanbul, Muğla Sıtkı Koçman, Boğaziçi, Başkent, İzzet Baysal ve Giresun Üniversitesi olmak üzere 22 farklı üniversitede üretildiği ortaya çıkmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili en fazla lisansüstü tezin yapıldığı üniversite 7 teze “Gazi Üniversitesi” iken bu üniversiteyi “Erciyes” (f=5), “Yıldız Teknik” (f=4), “Atatürk” (f=4), “İnönü” (f=3), “18 Mart” (f=3) ve “Hacı Bektaş Veli” (f=3) üniversiteleri takip etmektedir. Söz konusu üniversitelerde şimdiye kadar yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili en az üç tez üretilmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin diğer üniversitelere göre dağılımı ise Tablo 4’te mevcuttur.

3.5 Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerinin üniversite türüne göre dağılımı

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerinin üniversite türüne göre dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Lisansüstü Tezlerin Üniversite Türlerine Göre Dağılımı

Üniversite Türü	f	%
Devlet Üniversitesi	21	95,4
Vakıf Üniversitesi	1	4,6
Toplam	22	100

Tablo 5 incelendiğinde yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili neredeyse bütün lisansüstü tezlerin (21) devlet üniversitelerinde üretildiği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan tezlerin önemli bir çoğunluğu (%95,4) devlet üniversitelerinde gerçekleşmiştir. Sadece 1 tezin yapıldığı vakıf üniversitesi olarak ön plana çıkan üniversite ise şimdiye kadar yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yalnız 1 lisansüstü tezin yapıldığı Başkent Üniversitesi'dir. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin devlet ve vakıf üniversitelerine göre dağılımı Tablo 4 ve Tablo 5'te mevcuttur.

3.6 Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin illere göre dağılımı

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin illere göre dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Lisansüstü Tezlerin İllere Göre Dağılımı

İller	f	%	İller	f	%
İstanbul	3	14	Gaziantep	1	4,5
Ankara	3	14	Tokat	1	4,5
Erzurum	1	4,5	Nevşehir	1	4,5
Malatya	1	4,5	Zonguldak	1	4,5
İzmir	1	4,5	Muğla	1	4,5
Adana	1	4,5	Hatay	1	4,5
Kayseri	1	4,5	Bolu	1	4,5
Sakarya	1	4,5	Giresun	1	4,5
Çanakkale	1	4,5	Toplam	22	100
Bursa	1	4,5			

Tablo 6'ya göre İstanbul, Ankara, Erzurum, Malatya, İzmir, Adana, Kayseri, Sakarya, Çanakkale, Bursa, Gaziantep, Tokat, Nevşehir, Zonguldak, Muğla, Hatay, Bolu ve Giresun olmak üzere 18 farklı ilde

yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tez üretilmiştir. En fazla tezin üretildiği iller üçer teze “İstanbul ve Ankara” iken bu illeri diğer iller birer teze takip etmektedir. Bu iki ilde üretilen tezler, yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili toplam lisansüstü tezlerinin %28’ine denk gelmektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin diğer illere göre dağılımı Tablo 6’da mevcuttur.

3.7 Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin örnekleme göre dağılımı

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin örnekleme göre dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Lisansüstü Tezlerin Örnekleme Göre Dağılımı

Örneklem	f	%
TÖMER Öğrencileri	32	64
Doküman Analizi	8	16
Anadolu Lisesi Öğrencileri	1	2
Boğaziçi Üniversitesi Öğrencileri	1	2
Kosova – Yunus Emre Enstitü Merkezi Öğrencileri	1	2
Kahire – Yunus Emre Enstitü Merkezi Öğrencileri	1	2
Çin - Türkoloji Bölümü Öğrencileri	1	2
Gürcistan - Türkoloji Bölümü Öğrencileri	1	2
Malatya Beydağı Konaklama Merkezi Öğrencileri	1	2
Somali Yüksekokulu Öğrencileri	1	2
Adana Geçici Eğitim Merkezi Öğrencileri	1	2
DEDAM Öğrencileri	1	2
Toplam	50	100

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin örnekleme göre dağılımına bakılınca en fazla çalışma için örneklem alınan grubun %64’lük oran ile TÖMER öğrencilerinin olduğu görülmektedir. Daha sonra %16’lık oranla doküman analizi ile elde edilen verilerle çalışmalar yapıldığı belirlenmiştir. Bunların haricindeki merkezlerin oranının %2 ile aynı olduğu görülmektedir. Diğer örneklem gruplarının dağılımı ise Tablo 7’de mevcuttur.

3.8 Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin konu alanına göre dağılımı

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin konu alanına göre dağılımı Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Lisansüstü Tezlerin Konu Alanına Göre Dağılımı

Konu Alanı	f	%	Konu Alanı	f	%
Eğitim ve Öğretim	47	94	Dilbilim	2	4
Bilim ve Teknoloji	1	2	Toplam	50	100

Tablo 8’deki veriler incelendiğinde “eğitim ve öğretim”, “dilbilim” ve “bilim ve teknoloji” olmak üzere 3 farklı konu alanında yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili tezlerin yapıldığı görülmektedir. En fazla %94’lük oran ile eğitim ve öğretim konularında lisansüstü tezlerin yapıldığı tespit edilmiştir. Bu oranı %4’lük oran ile dilbilim konularındaki tezler takip etmektedir. Daha sonra ise %2 oranında bilim ve teknoloji konularında tez üretildiği tespit edilmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin diğer konu alanlarına göre dağılımı Tablo 8’de mevcuttur.

3.9 Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin kullanılan yöntemine göre dağılımı

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezlerin kullanılan yöntemine göre dağılımı Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9

Lisansüstü Tezlerin Kullanılan Yönteme Göre Dağılımı

Yöntemler	f	(%)
Nitel	29	58
Karma	13	26
Nicel	8	16
Toplam	50	100

Tablo 9’deki verilere göre “nitel”, “nicel” ve “karma” olmak üzere 3 farklı yöntemde yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezin üretildiği görülmektedir. En fazla %58’lik oran ile üretilen tez yönteminin nitel yöntem olduğu belirlenmiştir. İkinci sırada %26 oranında karma yöntemle yapılmış lisansüstü tezler mevcuttur. Son olarak %16 oranında nicel yöntemli lisansüstü tezin hazırlandığı görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin diğer konu alanlarına göre dağılımı Tablo 9’da mevcuttur.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihi oldukça eskiye dayanmasına rağmen ülkemizde son dönemde özellikle 2014 yılı itibarıyla bilimsel çalışmalara konu olan yabancılara Türkçe öğretimi oldukça kapsamlı bir yapıya sahiptir. Yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki lisansüstü tez düzeyindeki çalışmaların dil becerileri konusuna odaklanan bu çalışmada, Türkiye’de 2004-2022 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimindeki dil becerileri ilgili üretilmiş lisansüstü tezlerin çeşitli açılardan

değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu gayeyle 35 yüksek lisans ve 15 doktora tezi olmak üzere toplamda 50 tez; dil becerileri, tez türü, yıl, üniversite, üniversite türü, il, örneklem, konu alanı ve kullanılan yöntem açısından incelenmiştir. Nitekim alanyazın incelemesinde ülkemizde ana dili eğitimine yönelik üretilen lisansüstü tezlerin incelenmesine dönük güncel bazı araştırmaların (Boyacı & Demirkol, 2017; Cın Şeker, 2020; Demir, 2021; Eyüp, 2020; Şentürk & Yazar, 2021) yanı sıra az sayıda da olsa yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin çeşitli açılardan incelenmesine dönük çalışmalara (Bağcı Ayrancı, 2019; Büyükikiz, 2014; Ercan Güven, 2014; Özer & Turhan Tuna, 2020; Türkben, 2018) ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda ulaşılan bulgulara göre; yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili hazırlanmış lisansüstü tezlerin sayısında özellikle yüksek lisans türünde son yıllarda ciddi bir artışın olduğu ortaya çıkmıştır. Benzer sonuca Bağcı Ayrancı (2019) ve Büyükikiz (2014) tarafından yapılan çalışmalarda ulaşılmıştır. Doktora düzeyindeki tez sayısının yüksek lisans tezlerine göre daha az olması, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi doktora programlarının daha az olmasıyla ilişkilendirilebilir.

İlk olarak 2004 yılında yapılan yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerilerine dönük tezin ardından 2014 yılından itibaren ülkemizde en az bir tez olmak üzere aralıksız olarak her yıl yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili lisansüstü tezler üretilmektedir. Araştırmanın bu bulgusuyla paralellik gösteren Bağcı Ayrancı (2019), Türkben (2018) Göçer, Çaylı ve Çavuş'un (2016) çalışmalarında da yabancılara Türkçe öğretimi alanında yapılan tezlerin yıllara göre giderek bir artış gösterdiği ortaya konulmuştur. Bu durumun önemli gerekçelerinden biri özellikle 2010'lu yıllardan itibaren başta Suriye'den gelen geçici koruma altındaki öğrenciler olmak üzere ülkemizin yoğun şekilde aldığı yabancı göçlere bağlanabilir. Bunun yanı sıra kuşkusuz Türkçe öğretim merkezlerinin, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi lisansüstü programlarının ve ilgili akademisyenlerin sayısının artması belirleyici etkenlerdir.

Araştırma bulgularına göre yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili üretilen tezlerin neredeyse tamamı devlet üniversitelerinde gerçekleşmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili yapılan lisansüstü tezler en fazla sırasıyla Gazi (f=7), Erciyes (f=5), Yıldız Teknik (f=4), Atatürk (f=4), İnönü (f=3), 18 Mart (f=3) ve Hacı Bektaş Veli (f=3) üniversitelerinde üretilmiştir. Türkben (2018), 1985-2017 yılları arasındaki yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezleri incelediği çalışmasında ise yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili en fazla çalışmanın Gazi Üniversitesi (f=62), İstanbul Üniversitesi (f=44), Dokuz Eylül Üniversitesi (f=42) ve Ankara Üniversitesinde (f=32) yapıldığı görülmektedir. Söz konusu çalışmanın sonuçlarıyla mevcut çalışmanın sonuçları karşılaştırıldığında büyükşehirlerdeki büyük üniversitelerin yanı sıra Anadolu'daki çeşitli üniversitelerde de çok sayıda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezlerin üretildiği görülmektedir. Yaşanan bu değişim üniversitelerde Türkçe öğretim merkezlerinin açılması, lisansüstü programların açılması ve konuyla ilgili akademisyenlerin yetişmesiyle açıklanabilir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili üretilen tezlerin en fazla "eğitim ve öğretim" konu alanında yapıldığı ve en fazla örneklemin Türkçe öğretim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerden oluştuğu belirlenmiştir. Buna ek olarak ülkemizde yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri alanında en fazla "nitel" yöntemle tezlerin yapıldığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Türkben (2018) ve Ercan Güven'in (2014) çalışmalarında da yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan tezlerin çoğunlukla nitel araştırmalar olduğu sonucuna varılmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri ile ilgili üretilen tezler incelenirken öncelikle dil becerilerinin tamamını kapsayacak genel bir arama yapılmış ve bu konu üzerine çalışılmış 4 lisansüstü tezin olduğu tespit edilmiştir. Bunların 3 tanesi yüksek lisans, biri de doktora tezidir. Daha sonrasında

yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki dil becerileri anlama ve anlatma becerileri olarak iki başlık altında aranmıştır. Elde edilen bulgulara göre anlama becerileri üzerine daha fazla çalışmanın yapıldığı görülmüştür. 5 lisansüstü tez anlama becerileri üzerineyken, 3 lisansüstü tezin de anlatma becerileri üzerine olduğu tespit edilmiştir. Anlatma becerileri konusunda hazırlanan 3 tezin de yüksek lisans tezi olduğu görülürken, anlama becerileri konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin 3'ünün yüksek lisans 2'sinin doktora tezi olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmanın son aşamasında ise daha detaylı arama yapmak için yabancılara Türkçe öğretimi alanında “dinleme, konuşma, okuma ve yazma” olarak teker teker ele alınmıştır. Araştırmanın sonucunda dil becerilerine dönük yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazma becerisi üzerine daha fazla lisansüstü tezin hazırlandığı görülmüştür. Yazma becerisine dönük 25 tane lisansüstü tezin hazırlandığı ve bunların 15'inin yüksek lisans, 10'unun ise doktora tezi olduğu belirlenmiştir. Okuma becerisine dönük hazırlanan 7 tezin 5'i yüksek lisans, 2'si doktora tezi; konuşma becerisine dönük 4; dinleme becerisine dönük 3 lisansüstü tezin hazırlandığı ve bunların tamamının yüksek lisans tezi olduğu tespit edilmiştir. Benzer sonuca Büyükikiz'in (2014) çalışmasında da ulaşılmıştır. Söz konusu çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde en fazla sırasıyla yazma, okuma, konuşma ve dinleme becerileriyle ilgili tezlerin üretildiği belirlenmiştir. Bu sonuçlardan hareketle yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil becerilerine dönük lisansüstü tezlerde dinleme ve konuşma becerilerinin daha fazla çalışılması önerilmektedir. Dil becerilerinin bir bütünün parçaları olduğu ve birindeki eksikliğin diğerlerini de olumsuz yönde etkileyeceği unutulmamalıdır.

Yukarıda da belirtildiği gibi Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri alanında üretilen lisansüstü tezlerin incelendiği sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Nitekim Ercan Güven (2014) de yabancılara Türkçe öğretiminde hazırlanan tezlerin daha çok dil bilgisi öğretimine yönelik olduğunu buna karşın dil becerilerine ilişkin çok az çalışmanın olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, ülkemizde son dönemlerde artan bir ivmeyle çalışılmakta olan yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri alanında çalışmakta olan araştırmacılara veri sağlaması bakımından önemli olarak görülmektedir. Bu bağlamda ilgili araştırmacılara yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil beceriyle ilgili başta tez düzeyindeki çalışmalar olmak üzere daha fazla bilimsel yayın yapmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, H. (2020). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Dil Bilgisi ve Kelime Bilgisi Düzeyleri ile Yazma Becerileri Arasındaki İlişki*. (Doktora tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Alan, Y. (2019). *4+1 Planlı Yazma ve Değerlendirme Modelinin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Yazma Becerilerine ve Bağdaşıklık Araçlarını Kullanma Düzeylerine Etkisi*. (Doktora tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Alkayış, A. (2017). Dil ve Zihin Üzerine Felsefi Bir Değerlendirme. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 16-35.
- Altınörs, A. (2012). Dile Davranışçı Yaklaşımlara Chomsky'nin İtirazı Üzerine. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 14, 65-90.
- Altunkaya, H. (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Okuma Kaygıları ile Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki*. (Doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Malatya.

- Arıcı, A. F. (2008). *Okuma Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Armut, M. (2021). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Öğrencilerin Grafikli Sorulardaki Okuma Becerilerinin Göz İzleme Tekniği İle Araştırılması*. (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, E. (2019). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dijital Hikâye Anlatımının Yaratıcı Yazma Becerisine Etkisi*. (Doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Bağcı Ayrancı, B. (2019). Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi ve Değerlendirilmesi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 4(2), 446-454.
- Bakır, S. (2015). *Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımlarının, Yazma Becerisi Öz Yeterliklerinin ve Türkçe Yazma Becerilerinin İncelenmesi*. (Doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Baş, H. Z. (2002). *Drama Yöntemiyle Türkçe Eğitimi*. Ankara: Uzerler Matbaacılık
- Bekdaş, M. (2022). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türk Efsaneleri: Okuma ve Yazma Becerileri Üzerine Etkisi*. (Doktora tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Boyacı, S. ve Demirkol, S. (2018). Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.
- Büyükkız, K. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Büyükkız, K. K. (2011). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazma Becerileriyle Öz Yeterlilik Algıları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma*. (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cin Şeker, Z. (2020). Dinleme ve Konuşma Becerilerine Yönelik Lisansüstü Tezlerin Anahtar Kelimeleri Üzerine Bir İnceleme: Betimsel Analiz. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 19, 128-140.
- Cömert, R. (2018). *İzmir Yabancılar İçin Türkçe Setinin (A1/A2/B1/B2/C1) Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Anlatma Becerileri Bakımından Uygunluğunun İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Çağdaş, H. Y. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrencilerinin Yazma Becerilerinde Açıklama Teknikleri*. (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çangal, Ö. (2020). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi*. (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, B. (2017). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Öğretmenin Dili Kullanma Becerisi İçinde Konuşma*. (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Çiftçi, E. (2015). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Okuma Becerilerini Tekrarlı Okuma Yöntemi İle Geliştirme Süreci: Bir Durum Çalışması*. (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Demir, S. (2021). Türkiye’de Söylem Çözümlemesi Yöntemiyle Hazırlanan Lisansüstü Tezlere Yönelik

- Bir İnceleme. *International Scientific Conference «Global Scope of Innovative Science» Bildirileri*, 21 Ekim, Budapeşte, Macaristan.
- Demircan, B. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türk Kültürüne Ait Değerlerin Aktarılması Amacına Yönelik Yazma ve Okuma Becerilerine Dayalı Materyal Tasarımı*. (Yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretimde Okullarında Türkçe Öğretimi*. İstanbul: M.E.B Basımevi.
- Dincel, Ö. (2016). *Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi (Bir Aksiyon Araştırması)*. (Yüksek lisans tezi). Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.
- Dincer, M. (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma ve Dinleme Becerilerinin Gelişimi Açısından İletişimsel Yöntemin Kullanımı*. (Yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Dursun, B. (2017). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Film Kullanımının Öğrencilerin Anlama Becerisine Etkisi*. (Yüksek lisans tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Dündar, Ş. N. (2019). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisinin Bir Web Uygulaması Aracılığıyla Geliştirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ekinci, Z. (2018). *İşbirlikli Yazma Etkinliklerinin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Ercan Güven, A. N. (2014). Yabancılar Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından Analizi. *7. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı Bildirileri*, 19-21 Haziran, Muğla, Türkiye.
- Ersoy, E. (2021). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Yazma Özerkliği ile Yazma Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Eyüp, B. (2020). Türkçe Öğretmenleri ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri: Bir İçerik Analizi (2000-2019). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 21, 536-558.
- Gordeladze, İ. (2017). *Gürcü Öğrencilerin Yazma Becerileri*. (Yüksek lisans tezi). Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Göçer, A., Çaylı, C. ve Çavuş, S. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Kaynakça Denemelerine Kesitsel Bir Katkı: 2013-2015 Yılları. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi*, 1(1), 19-85.
- Hamaratlı, E. (2015). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kelime Ağı Oluşturma Yönteminin Öğrencilerin Yazma Becerisi ve Motivasyonuna Etkisi (Mısır Örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- İpek, S. (2020). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Somalili Öğrencilerin Yazma Becerileri ve Yazma Kaygıları Üzerine Bir İnceleme*. (Yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- İskender, M. E. (2019). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Çoklu Ortam Materyalleri ile Desteklenmiş*

- Halk Anlatılarının Kültür Öğrenimi ve Dil Becerileri Gelişimi Üzerindeki Etkisi.* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kadan, Ö. F. (2020). *5e Öğrenme Modelinin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Yazmaya Yönelik Tutum ve Yazma Becerilerine Etkisi.* (Doktora tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Kaplan, T. (2018). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Otantik Yazma Çalışmalarının Öğrencilerin Yazma Becerisi ve Tutumuna Etkisi.* (Doktora tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Karadağ, B. F. (2017). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Anlama-Anlatma Becerilerine Yönelik Bir Eylem Araştırması.* (Yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Kardaş, D. M. (2021). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Geribildirim Dört Temel Dil Becerisinin Geliştirilmesine Etkisi.* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, S. E. (2012). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Eğitici Oyunlarla Dil Becerilerinin Geliştirilmesi.* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Köksal, Y. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde B2 (Sınırlı Bağımsız Kullanıcısı) Düzey Yararlatıcı Yazma Becerilerine Yönelik Bir İzlence Önerisi.* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Kurshumlu, S. (2021). *Türkçe Öğrenen Kosovalı Öğrencilerin Konuşma Becerilerindeki Biçim Bilgisi Yanlıları Üzerine Bir İnceleme.* (Yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Küçük, F. (2017). *Assessing Academic Writing Skills In Turkish As A Foreign Language.* (Yüksek lisans tezi). Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Mattussi, R. G. (2019). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Görsel-İşitsel Materyal Kullanımı Üzerine Bir Araştırma.* (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Mufleh, S. (2017). *Türkçe Öğrenen Arap Öğrencilerin Yazma Becerilerinde Karşılaşılan Sorunlar, Bunlara Yönelik Öğrenci Görüşleri ve Öneriler.* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Müldür, F. (2016). Noam Chomsky'de Üretici Dilbilgisi: Derin Yapı ve Yüzeysel Yapı Ayrımı. *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 27, 59-72.
- Özarlan, A. (2018). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Suriyelilerin Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma.* (Doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Özer, H. ve Turhan Tuna, S. (2020). Yabancılara Türkçe Öğretimi Konusunda Yayımlanmış Bilimsel Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi [MSKU Journal of Education]*, 7(2), 81-98.
- Özyalçın, K. E. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretenlerin Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Metin Altı Soru Yazma Becerileri Üzerine Bir Değerlendirme.* (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

- Sarıbıya, Y. (2020). *Uygur Türkü Öğrencilerin Türkçe Metinleri Okumaya Yönelik Tutumları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Seyhan B. (2021). *İletişim Oyunlarının Yabancılara Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisine Etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şengül, K. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejilerine Dayalı Etkinliklerin Anlama Becerileri ile Dil Bilgisine Yönelik Başarıya, Kalıcılığa ve Türkçeye Yönelik Tutuma Etkisi* (Doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Şentürk, C. ve Yazar, İ. (2021). Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Çalışmaların Analizi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, 10(4), 258-276.
- Şimşek, E. (2019). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyleri Açısından İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Şimşek, R. (2016). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Temel Dil Becerileri Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Taşdemir, O. (2017). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Özel Yazmanın Yazma Kaygısına ve Yazma Eğilimine Etkisinin İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Temizkan, M. (2009). *Metin Türlerine Göre Okuma Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tok, M. (2012). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Akademik Yazma Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Uygulamalı Bir Çalışma*. (Doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Tulumcu, F. M. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Anlama Becerilerine Yönelik Öz Yeterlikleri*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Türkben, T. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Türker, A. (2019). *Yaratıcı Yazma Tekniklerinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Becerilerine Etkisi: Somali Örneği*. (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uçak, S. (2015). Dil Öğrenimi ve Edinimi Üzerine Bir Tartışma. İstanbul Aydın Üniversitesi *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sempozyumu*, 12-13 Kasım, İstanbul, Türkiye, 65-80.
- Uzun, A. (2015). *Yaratıcı Yazma Etkinliklerinin Çinli Öğrencilerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Becerilerine Etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Yaşar, R. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Suriyeli Sığınmacı Öğrencilerin Temel Seviye Yazma Becerilerinin İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yazıcı, E. (2014). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Anlama ve Anlatma Becerilerine İlişkin Stratejiler*. (Yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10. Baskı). Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M. (2020). *İzmir Yabancılar İçin Türkçe Setinin (A1/A2/B1/B2/C1) Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Anlama Becerileri Bakımından Uygunluğunun İncelemesi*. (Yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Yılmaz, V. (2004). *Yabancı Dil Türkçe Öğretiminde Okuma Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Görev Odaklı Bir Yordam Oluşturumu ve Gereç Hazırlamaya Yönelik Bir Çalışma*. (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Extended Summary

Comprehension (listening, reading) and narration (speaking, writing) skills, which are accepted as the basic language skills, have an important place in the process of language acquisition and teaching. One of the ultimate aims of language education carried out in both mother tongue, foreign language and multilingual environments is based on the development of basic language skills. In this context, language skills have a feature that should be constantly emphasized in the process of language acquisition and education, which is in constant motion.

In the literature research, it has been determined that there are a limited number of studies (Bağcı Ayrancı, 2019; Büyükkız, 2014; Ercan Güven, 2014; Özer & Turhan Tuna, 2020; Türkben, 2018) on the examination of postgraduate theses prepared in the field of teaching Turkish to foreigners in our country. But, it is seen that a comprehensive analysis study has not been carried out for postgraduate theses prepared especially for language skills in the field of teaching Turkish to foreigners. However, it is thought that it is important to determine the distribution of studies on language skills within the scope of teaching Turkish to foreigners included in today's educational research with increasing momentum in recent years, according to various variables such as language skills, thesis type, year, university, university type, province, sample, subject area and method used. In this way, relevant researchers can be guided on the needed issues. From this point of view, in this study, it is aimed to examine the master's and doctoral theses prepared on language skills in the field of teaching Turkish to foreigners in our country between the years 2004-2022. It is thought that this research will contribute to the field by eliminating this deficiency. The main problem statement of the study is determined as "How is the distribution of the postgraduate theses prepared on language skills in the field of teaching Turkish to foreigners between 2004-2022 years according to various variables?"

In this research, which is a descriptive study, document analysis was made and postgraduate theses prepared in the field of teaching Turkish to foreigners in Turkey were examined. The sample of the research consists of 50 postgraduate theses, 35 of which are master's and 15 of which are doctoral dissertations, prepared on language skills in the field of teaching Turkish to foreigners, which were registered and accessible to the National Thesis Center of the Council of Higher Education between 2004-2022. Maxqda 12 program was used in the analysis of the data. First of all, the postgraduate theses included in the sample were transferred to the Maxqda program. Then, codes were created according to the problem situation of the research. The generated codes were analyzed in the "Visual tools", "Code-Matrix browser", "Document groups" tab in the Maxqda program. The results obtained as a result of the analyzes are presented in tables.

As a result of the research, it was determined that the first study on the aforementioned subject was done in 2004. It has been determined that no study has been conducted on this subject for the following seven years. As of 2011, it has been determined that similar studies have been carried out in postgraduate theses

on the subject of language skills in teaching Turkish to foreigners, and there has been an increase in the relevant theses, especially as of 2015. It has been determined that the number of theses in the master's type is more than twice the number of doctoral theses. It has been determined that almost all postgraduate theses on language skills in teaching Turkish to foreigners are made in state universities, and Gazi University has the highest share among these universities, in addition, the current theses are mostly prepared in universities in Istanbul and Ankara. It has been determined that the subject area of the studies on language skills in teaching Turkish to foreigners is generally chosen from education and training, and the sample mostly consists of students from TÖMER. In addition, it was determined that most of the published theses were prepared with qualitative research methods.

As a result of the research, it was seen that more postgraduate theses were prepared on writing skills in the field of teaching Turkish to foreigners regarding language skills. It has been determined that 25 postgraduate theses on writing skills have been prepared, of which 15 are master's and 10 are doctoral dissertations. Of the 7 theses prepared for reading skills, 5 are master's and 2 are doctoral dissertations. It has been determined that there are 4 theses on speaking skills and 3 postgraduate theses on listening skills, and all of them are master's theses. A similar conclusion was reached in the study of Büyükkiz (2014). In the aforementioned study, it was determined that in the postgraduate theses prepared in the field of teaching Turkish to foreigners, the theses related to writing, reading, speaking and listening skills were produced the most. Based on these results, it is suggested that listening and speaking skills should be studied more in postgraduate theses on language skills in the field of teaching Turkish to foreigners. It should not be forgotten that language skills are parts of a whole and a deficiency in one will negatively affect the others.

In Turkey, a limited number of studies were found in which postgraduate theses produced in the field of language skills in teaching Turkish to foreigners were examined. As a matter of fact, Ercan Güven (2014) emphasizes that the theses prepared in teaching Turkish to foreigners are mostly aimed at teaching grammar, whereas there are very few studies on language skills. Therefore, this study is considered important in terms of providing data to researchers working in the field of language skills in teaching Turkish to foreigners, which has been working with an increasing momentum recently in our country. In this context, it is recommended that related researchers make more scientific publications, especially thesis-level studies, on language skills in the field of teaching Turkish to foreigners.